

DZIELNICA NEU WESTEND - Pogodno

Neu Westend powstał pod koniec XIX wieku jako kontynuacja willowej zabudowy na zachód od zbudowanej wcześniej dzielnicy Westend. Zabudowa skupia się wokół obecnego pl. Jakuba Wujka i obejmuje sąsiednie ulice. Pomimo upływu lat dzielnica zachowała swój ekskluzywny charakter. Dziś należy do najpiękniejszych dzielnic willowych Szczecina. Bogata jest w elementy małej architektury, wysokie dachy i szczyty odsłaniające konstrukcje ryglowe. Charakteryzuje ją różnorodność stylów architektonicznych - domy budowane były w formie starych zamków, dworców i secesyjnych willi. Budynki otoczone są ogrodami z ciekawym starodrzewem. Ponadto uroku dodają liczne elementy "małej architektury", takie jak płaskorzeźby, kute ogrodzenia i bramy.

Dom przy ul. Solskiego

Neu Westend powstał jako kontynuacja rozbudowy miasta przez spółkę budowlaną Westend - Stettin, pod przewodnictwem Johannes Quistorpa. Osiedle zbudowane zostało pod koniec XIX wieku na terenach na zachód od alei Wojska Polskiego, tuż za zbudowanym w latach wcześniejszych przez tych samych inwestorów Westendem. W 1890 roku wytyczono pierwsze ulice nowej dzielnicy - Ostrawicką (Liliencronweg), Skłodowskiej - Curie (Mörikeweg), oraz ujęte przez nie odcinki ulic Krasickiego (Gustav-Freytag-Weg) i Siemiradzkiego (Stormweg). Centralny punkt nowego osiedla usytuowany został na obecnym Placu Jakuba Wujka (nazwanym od imienia założyciela Johannes Platz). Naturalne zagłębienie terenu w centrum placu zagospodarowano, nadając mu funkcję skweru, którym jest do dziś. Wokół zieleńca poprowadzono okrężną ulicę z pięcioma niesymetrycznie rozmieszczonymi wylotami pozostałych ulic - Eichendorffweg (ul. Solskiego), Hans-Sachs-Weg (ul. Tetmajera), Grillparzerweg (ul. Bałuckiego), Hebbelweg (ul. Bajana), Stormweg (ul. Siemiradzkiego). Początkowo w nazwach ulic uwzględniono imiona członków rodziny Quistorpa. Główny plac nosił nazwę Johannes Platz, obok były ulice Johannes-, Martin-, Hanna-, Erika-, Quistorp-, Gertrud-, Margaretstrasse. Wszystkie

nazwy oprócz Johannesplatz zmieniono w 1911 roku, po przejęciu nowej dzielnicy przez miasto. Drugi zespół zieleni zaprojektowany został od strony alei Wojska Polskiego (obecnie park im. R. Łeczywka).

Jeden z budynków przy placu Jakuba Wujka

Tereny pod budowę New Westendu leżały tuż za granicą administracyjną Szczecina, co było bardzo korzystne, ponieważ dawało możliwość niezależnego zagospodarowania przestrzennego oraz było obłożone niższymi podatkami, wynikającymi z przynależności terenu do gminy wiejskiej. Również usytuowanie i łatwy dojazd do nowego osiedla były jego dużym plusem. Zanim jeszcze wykonano podstawowe prace związane z infrastrukturą techniczną, Quistorp postarał się o lokalizację stacji kolei obwodowej bezpośrednio przy skraju miasta, na praktycznie pustym jeszcze terenie (obecny przystanek Szczecin-Łękno przy Wojska Polskiego).

Szczecin Łękno

W latach 1892-1893 wzniesiono dom na rogu alei Wojska Polskiego i Ostrawickiej, przeznaczony prawdopodobnie dla pracowników zatrudnianych przez Quistorpa. W 1893 roku wzniesiono budynek prefabrykatów betonowych, a w latach 1899-1900 powstała elektrownia i wodociągi jako własna infrastruktura komunalna Nowego Westendu. Przed końcem XIX w. tylko nieliczne działki osiedla zajęte były pod luksusową zabudowę mieszkalną. Dopiero w początku XX wieku zaczęto budować okazałe i ozdobione bogatym detalem, rozbudowane w formie wille przy ul. Krasickiego, Siemiradzkiego, Solskiego, Skłodowskiej-Curie i Tetmajera. Pierwsza willa Martina Quistorpa powstała przy Wojska Polskiego 160 w latach 1899-1900 i do dziś zwraca uwagę malowniczą bryłą (budynek ten wpisany jest do rejestru zabytków). Drugi z domów Martina wznosił architekt Krause w 1902 przy głównym placu - Johannesplatz. Przy ulicy Siemiradzkiego Martin Quistorp ufundował dom dla głuchoniemych oraz dom dla nauczycielek. W 1908 roku Martin Quistorp zgodził się na sprzedaż Nowego Westendu miastu i dzięki staraniom nadburmistrza Fridricha Ackermanna w 1910 roku nowa dzielnica znalazła się w granicach administracyjnych miasta.

Jeden z domów przy ul. Skłodowskiej-Curie

Podczas drugiej wojny światowej obszar ten uniknął większych zniszczeń. Przed wkroczeniem wojsk radzieckich do Szczecina Niemcy wysadzili mosty i wiadukty na obwodnicy kolejowej, oddzielającej dzielnicę od Śródmieścia. Z tego powodu w 1945 roku teren ten odcięty był od pozostałej części miasta, co utrudniało akcję osadniczą. W wielu budynkach mieszczą się siedziby firm czy instytucji państwowych, pozostałe stanowią własność prywatną.

Wojska Polskiego 166

Obecnie warte zobaczenia są między innymi wille przy:

- **Solskiego 1** - willa zbudowana w latach 1901-1902 w formie nawiązującej do renesansu i wczesnego baroku. Z boku i z tyłu posesji wzniesione zostały malownicze budynki stajni i wozowni;
- **Solskiego 2** - willa zbudowana w latach 1907--1908;
- **Solskiego 3** - willa zbudowana dla hurtownika win Rudolfa Krahnstovera, obecnie siedziba Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;
- **Bałuckiego 1** - dom zbudowany dla Martina Quistorpa;
- **Bałuckiego 5** - willa zbudowana w 1912 roku;
- **Jakuba Wujka 1** - willa zbudowana w latach 1921-1923 w stylu klasycyzującego modernizmu;
- **Jakuba Wujka 6** - willa zbudowana w 1906 roku dla starszego radcy Falkenthala w konwencji późnego baroku - obecnie mieści się tam Ośrodek Wsparcia Dzieci, Młodzieży i Dorosłych;
- **Wojska Polskiego 160** zbudowana w stylu niemieckiego renesansu, w latach 1899-1900 dla Martina Quistorpa, obecnie siedziba Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej;
- **Wojska Polskiego 164** - willa zbudowana dla lekarza Georga Wegnera, obecnie Ośrodek Integracji Europejskiej i inne instytucje;
- **Wojska Polskiego 166-168**, neorenesansowa dwurodzinna willa zbudowana dla mistrza stolarskiego F. Gutschmidta;
- **Wojska Polskiego 170** - czterorodzinny piętrowy dom wzniesiony prawdopodobnie dla pracowników Quistorpa;
- **Skłodowskiej-Curie 1,6 i 10** - wille zbudowane w stylu wiejskich domów;
- **Skłodowskiej-Curie 2-3** - wille-bliźniaki;
- **Siemiradzkiego 2** - neogotycka siedziba zakładu dla głuchoniemych, powołanego do życia jako prywatna fundacja Quistorpa. Została oddana do użytku w 1904 roku, a następnie w 1909 powiększona. Obecnie mieści się tu Gimnazjum nr 10;
- **Siemiradzkiego 9** - zbudowana jako dom dla nauczycielek;
- **Siemiradzkiego 11**, parterowy dom zbudowany jako dom mieszkalny dla pracowników biurowych zatrudnionych w mieszczących się wówczas w pobliżu elektrowni i wodociągach. Budynek ten ma cechy charakterystyczne dla architektury

przemysłowej - otwory okienne zamknięte łukami odcinkowymi, obramienia okienne i narożniki wyodrębnione czerwoną cegłą;

- **Krasickiego 9 i 10**, przy placu im. R. Łyczywka;

- **Krasickiego 6,12,15,20** wczesno modernistyczne, piętrowe wille o zróżnicowanych formach;

Całość tekstu: www.naszewycieczki.pl